

Adroddiad i'r	Panel Gweithredol	
Dyddiad	19 Mehefin 2023	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau)	
Pwnc	Ymgynghoriad ar Rwymedi o ran Gwahaniaethu ar Sail Oedran mewn Pensiynau Diffoddwyr Tân yng Nghymru	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau am y cynigion ar gyfer rhwymedi yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yng Nghymru i fynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oedran.
- 2 Gofyn am gymeradwyaeth yr Aelodau i gyflwyno'r ymateb arfaethedig i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar ddarparu rhwymedi i aelodau cymwys y mae'r gwahaniaethu ar sail oedran yn effeithio arnynt.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 3 Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru'n ymgynghori ar ddiwygiadau arfaethedig i'r rheoliadau pensiwn sy'n ofynnol i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran sy'n gysylltiedig â chynlluniau pensiwn diffoddwyr tân yng Nghymru. Bydd hyn yn gofyn am weithredu rhwymedi ôl-weithredol, gan roi pob aelod yn ôl yn eu cynlluniau etifeddol ar gyfer 2015-22 a chynnig dewis o fuddion cynlluniau etifeddol neu gynllun 2015 i aelodau, yn unol â Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol 2022.
- 4 Gellir gweld y ddogfen ymgynghori [yma](#) ac mae'n darparu'r egwyddorion a fydd yn sail i'r rheoliadau drafft sydd i'w gosod gerbron y Senedd. Rhagwelir y bydd y rheoliadau yn cael eu rhoi ar waith o 1 Hydref 2023.
- 5 Mae'r ymateb arfaethedig i'r ymgynghoriad wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

SYLWADAU GAN Y BWRDD PENSIWN LLEOL

- 6 Mae'r ymateb arfaethedig i'r ymgynghoriad wedi'i ystyried gan aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol ac mae'r holl sylwadau wedi'u hymgorffori.

ARGYMHELLION

- 7 Gofynnir i'r Aelodau:
  - (i) nodi cefndir yr ymgynghoriad; a
  - (ii) cymeradwyo'r ymateb i'r ymgynghoriad a ddisgwylir erbyn 23 Mehefin 2023.

CEFNDIR

- 8 Cyflwynodd Deddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013 ("Deddf 2013") ddiwygiadau cynhwysfawr i holl pensiynau'r sector cyhoeddus yn y DU. Y nod cyffredinol oedd lleihau cost y pensiynau hyn i'r pwrs cyhoeddus, drwy gyflwyno cynlluniau newydd ag oedran pensiwn arferol uwch, a darparu y câi buddion yn y cynlluniau hynny eu cyfrifo ar sail Enillion Ailbrisiedig Cyfartaledd Gyrfa (CARE) yn hytrach na'r cynllun cyflog terfynol traddodiadol. Roedd diogelwch trosiannol wedi'i gynnwys yn y ddeddfwriaeth a brofwyd wedyn i fod yn wahaniaethol ar sail oedran.
- 9 Ers hynny, mae Llywodraeth y DU wedi cadarnhau y bydd aelodau cymwys yn cael eu trosglwyddo'n ôl i'w cynlluniau etifeddol am y cyfnod rhwymedi sef 1 Ebrill 2015 – 31 Mawrth 2022. Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol 2022 yw'r ddeddfwriaeth sylfaenol ar gyfer gweithredu'r rhwymedi ac i rymuso awdurdodau cyfrifol.
- 10 Gan fod cynllun pensiwn y diffoddwyr tân wedi'i ddatganoli yng Nghymru, mae Gweinidogion Cymru yn gyfrifol am ddrafftio'r rheoliadau sylfaenol sy'n angenrheidiol ar gyfer rhwymedi.
- 11 Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru'n ymgynghori ar ddiwygiadau arfaethedig i'r rheoliadau pensiwn sy'n ofynnol i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran sy'n gysylltiedig â chynlluniau pensiwn diffoddwyr tân yng Nghymru. Bydd hyn yn gofyn am weithredu rhwymedi ôl-weithredol, gan roi pob aelod yn ôl yn eu cynlluniau etifeddol ar gyfer 2015-22 a chynnig dewis o fuddion cynlluniau etifeddol neu gynllun 2015 i aelodau, yn unol â Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol 2022.
- 12 Gellir gweld y ddogfen ymgynghori [yma](#) ac mae'n darparu'r egwyddorion a fydd yn sail i'r rheoliadau drafft sydd i'w gosod gerbron y Senedd. Rhagwelir y bydd y rheoliadau yn cael eu rhoi ar waith o 1 Hydref 2023.
- 13 Mae'r ymateb arfaethedig ar ran Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn rhinwedd ei rôl fel Rheolwr y Cynllun wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r trefniadau pensiwn yn hybu sefydlogrwydd hirdymor yn y gweithlu ac mae'r rhwymedi yn mynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oedran.
Cyllideb	Bydd y gofyniad i fynd i'r afael â'r rhwymedi yn effeithio'n ariannol ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod gan y bydd pensiynau ar gyfer y rhai yr effeithir arnynt yn cael eu cynyddu. Ymdrinnir â'r effaith drwy brisio a phennu cyfraniadau cyflogwyr yn y dyfodol.
Cyfreithiol	Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd gyfreithiol i fynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oedran a chydymffurfio â rheoliadau'r cynllun.
Staffio	Bydd darparu'r rhwymedi yn cefnogi staff wrth iddynt gynllunio eu hymddeoliad ac yn cefnogi lles.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/y Gymraeg	Mae'r rhwymedi yn mynd i'r afael ag anghydraddoldebau blaenorol.
Risgiau ac Ansicrwydd	Mae darparu rhwymedi yn faes cymhleth ac nid yw'r canlyniadau ariannol yn hysbys.

	Cwestiwn	Ymateb
	Aelodaeth y Cynllun	
1	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig, lle roedd gan aelod â hawl gontractau cyflogaeth lluosog â'r un cyflogwr yn ystod cyfnod y rhwymedi, y dylai'r rhwymedi fod yn berthnasol i'r holl gontractau hynny, ni waeth pryd yr ymrwymwyd iddynt?	Mae'n ymddangos bod hwn yn gynnis teg – bod “gwasanaeth rhwymediadwy” pob aelod yn gymwys i gael ei roi yn ôl mewn cynlluniau etifeddol. Mae'n adlewyrchu bod y cyflogai yn gymwys ar gyfer rhwymedi ar y dyddiad perthnasol ac mae'n cydnabod y cysylltiad rhwng y contractau cyflogaeth (h.y. maent i gyd yn llifo o waith diffoddwr tân)
2	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai fod gan bob aelod yr effeithir arno a optiodd allan o fod yn aelod o Gynllun 2015 yn ystod cyfnod y rhwymedi yr hawl i optio i mewn i'w cynlluniau etifeddol yn ôl weithredol eto, heb orfod dangos pam y gwnaeth optio allan yn wreiddiol?	Mae'r egwyddor y dylai aelod a fyddai wedi bod yn gymwys i gael rhwymedi pe na bai wedi optio allan gael caniatâd i optio nôl i mewn yn rhesymol. Fodd bynnag, ystyrir bod cyfyngu hyn i'r aelodau hynny a ddewisodd optio allan yn ystod y cyfnod rhwymedi (para 38) angen ystyriaeth bellach gan ei fod yn ymddangos yn rhy gyfyngol. Gallai dull gweithredu sy'n caniatáu disgresiwn i Reolwyr y Cynllun ystyried achosion o optio allan o ddyddiad cytunedig o wybodaeth fod yn fwy priodol (e.e. 1 Ebrill 2012 fel y nodir ym mharagraff 7(e)). Byddai hyn, felly, yn dal yr aelodau cymwys hynny a ddewisodd optio allan o'r cynllun a gwneud darpariaeth amgen yn gynharach na diwrnod cyntaf y rhwymedi.
	Cyfraniadau	
3	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai fod yn ofynnol i reolwyr cynlluniau ad-dalu gwargedion mewn cyfraniadau fel cyfandaliad unigol yn unig?	Cytunir bod hwn yn ddull rhesymol o weithredu ac yn un sy'n hylaw o safbwynt Rheolwr y Cynllun.
4	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnigion y dylid caniatáu i aelodau o gynlluniau â diffyg cyfraniadau ddewis i'w ad-dalu fel cyfandaliad neu (os bydd y diffyg yn £100 o leiaf) mewn rhandaliadau dros gyfnod o hyd at 10 mlynedd?	Mae'r dull gweithredu yn rhesymol a gellir ei weinyddu gan Reolwr y Cynllun. Fodd bynnag, oni bai bod diffyg cyfraniad yr aelod o'r cynllun yn sylweddol, dylai fod yn ofynnol iddo ei ad-dalu'n gynt na 10 mlynedd. Byddai'n ddefnyddiol deall pa ddisgresiwn sydd gan Reolwyr Cynlluniau unigol i ddatblygu cynllun sy'n gwyro oddi wrth y 10 mlynedd lawn. Er enghraifft, a fyddai'n bosibl datblygu cynllun lle nad yw'r taliad misol yn disgyn yn is na'r hyn ar gyfer diffoddwr tân heb unrhyw ddiogelwch yn 1992? O wneud hynny, mae adennill symiau cymharol fach ar gyfer y rhai a gafodd fudd o ddiogelwch taprog yn digwydd yn amserol, gan leihau'r baich gweinyddol.

5	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion y dylai fod gan aelodau o gynlluniau y mae'r hawl ganddynt i gael ad-daliad o gyfraniadau cyfnod y rhwymedi yr hawl i'w hepgor, er mwyn osgoi gorfod ei ad-dalu adeg ymddeol?</p>	<p>Mae'r cynigion a nodir ym mharagraff 59 yn ymddangos yn rhesymol a gellir eu gweinyddu gan Reolwr y Cynllun (er bod angen cyfathrebu beichus ag aelodau). Mae'r egwyddor o ganiatáu 12 mis i'r rhai yr effeithir arnynt i gadarnhau eu dewis dangosol yn rhesymol eto.</p>
<p>Mecanweithiau Dewis</p>		
6	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion bod yn rhaid cyflwyno dewisiadau uniongyrchol yn ysgrifenedig, ac na fydd modd eu dirymu?</p>	<p>Mae'r cynnig yn rhesymol gan gynnwys yr amserlenni y mae'n ofynnol i'r rhai yr effeithir arnynt wneud penderfyniad o'u mewn. Cefnogir y ddarpariaeth bod dewisiadau o'r fath yn ysgrifenedig ac na fydd modd eu dirymu.</p>
7	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion canlynol ar gyfer dewisiadau gohiriedig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod yn rhaid eu cyflwyno'n ysgrifenedig; • bod yn rhaid eu cyflwyno cyn pen blwyddyn cyn y daw'r buddion yn daladwy, a'r dyddiad y bydd yr aelod yn rhoi rhybudd o'i hawliad am fuddion pensiwn, pa ddyddiad bynnag yw'r hwyraf; ac • y gall yr aelod eu dirymu a'u hail-wneud cyn dechrau'r broses o dalu? 	<p>Mae'r cynigion yn ymddangos yn deg er y byddai ystyriaeth bellach ac eglurder ar y goblygiadau ymarferol yn fuddiol. Nid yw'n glir beth yw'r sail resymegol ar gyfer cynnwys dyddiad blwyddyn cyn cymryd buddion, oherwydd yn ymarferol, dyddiad rhoi rhybudd o'i hawliad am fuddion pensiwn yw'r dyddiad y mae aelod yn rhoi rhybudd o ymddeoliad. Ar hyn o bryd rhagwelir y byddant wedi derbyn rhagolwg pensiwn er mwyn gallu gwneud y dewis yn ysgrifenedig, ond nid yw hyn yn wir bob amser.</p> <p>Mae angen eglurhad pellach ar y cynnig i ganiatáu i aelodau newid eu dewis, yn ysgrifenedig yn ôl pob tebyg, hyd at y pwynt y daw'r buddion yn daladwy. Bydd cyfnod o amser wedi mynd heibio bob amser rhwng cwblhau'r ddogfennaeth ymddeoliad wedi'i llofnodi a'r taliad corfforol. Er y derbynnir y gall yr achlysuron pan fydd y penderfyniad yn cael ei ddirymu fod yn gyfyngedig, mae'r goblygiadau gweinyddol yn sylweddol ac mae angen gwrth-wneud prosesau (e.e. ymyrryd i ganslo taliad BACS).</p> <p>Gall fod yn briodol ystyried y dyddiad y daw'r pensiwn yn daladwy fel y dyddiad y llofnodwyd y dogfennau terfynol.</p>

8	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion y dylai aelodau dewis gohiriedig sy'n awyddus i ymddeol yn fuan ar ôl 1 Hydref 2023, ac y mae'r dyddiad terfyn ar gyfer gwneud dewis gohiriedig eisoes wedi mynd heibio ar y dyddiad hwnnw, allu ymddeol ar sail y dybiaeth bod eu gwasanaeth yn ystod cyfnod y rhwymedi yn eu cynllun etifeddol; ac y dylent allu gwneud dewis uniongyrchol eu hunain ar ôl ymddeol?	Mae'r cynnig hwn yn rhesymol.
9	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion y dylai aelodau â chontractau lluosog â'r un cyflogwr wneud dewisiadau uniongyrchol neu ddewisiadau gohiriedig ar wahân mewn perthynas â phob contract?	O fewn cwestiwn 1 derbyniwyd y byddai pob contract lluosog o fewn y cwmpas, waeth beth fo dyddiad cychwyn y contractau hynny. Mae hyn i bob pwrpas yn ystyried y contractau yn eu cyfanrwydd yn hytrach na chontractau ar wahân ar y dyddiad cychwyn. Felly, byddai'n rhesymol eu trin yn yr un modd ar adeg gwneud penderfyniadau. Er y gallai pob contract fod yn destun dewis ar wahân gan yr aelod, mae'n rhesymol ei gwneud yn ofynnol i'r aelod wneud y dewisiadau ar wahân hynny ar yr un pryd.
10	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid ystyried yn awtomatig bod aelodau neu eu goroeswyr nad ydynt yn gwneud dewis uniongyrchol neu ddewis gohiriedig erbyn y terfyn amser penodedig wedi dewis gosod eu gwasanaeth yn ystod cyfnod y rhwymedi yn eu cynllun etifeddol?	Mae hwn yn gynnig angenrheidiol ac ymarferol ac mae'n caniatáu ar gyfer gweinyddu'r cynllun yn effeithiol. Tybir hefyd y bydd y dewis awtomatig hwn o wasanaeth cyfnod y rhwymedi yn eu cynllun etifeddol hefyd yn ddewis na ellid ei ddirymu, h.y., ni all yr aelod ddewis yn wahanol ar ôl 12 mis.
Ymddeol ar Sail Afiechyd		
11	I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid ailasesu aelodau â hawl a wnaeth ymddeol ar sail afiechyd yn ystod cyfnod y rhwymedi yn erbyn meini prawf eu cynllun etifeddol neu Gynllun 2015, pa un bynnag sy'n berthnasol, ac y dylid cynnig dewis uniongyrchol iddynt rhwng yr hawliau sy'n deillio o hynny; ond na ddylid rhoi hawl awtomatig iddynt gael eu hailgyflogi?	<p>Mae'n deg ac yn briodol bod yr aelodau hynny sydd wedi'u hasesu ac a wnaeth ymddeol ar sail afiechyd yn ystod cyfnod y rhwymedi yn cael y cyfle i ystyried eu sefyllfa o dan y rheoliadau etifeddol a rheoliadau 2015.</p> <p>Mae'r enghraifft yn 98(b) yn rhoi cipolwg ar gymhlethdod ymddeoliadau ar sail afiechyd o fewn y rheoliadau. Yn yr enghraifft hon roedd Diffoddwr Tân J yn aelod a ddiogelir yn llawn ac a dderbyniodd ymddeoliad ar sail afiechyd haen is. Fodd bynnag, pe bai'n cael ei asesu o dan reoliadau 2015 a chyda'r un amgylchiadau clinigol yn cyflwyno, gallai fod naill ai wedi parhau mewn cyflogaeth fel y dangosir ym mharagraff 102, neu wedi profi naill ai</p>

		<p>ymddiswyddiad gwirfoddol neu ddiswyddiad ar sail gallu meddygol fel yr enghreifftir ym mharagraff 104.</p> <p>Ymddengys mai peidio â rhoi hawl awtomatig i unigolyn gael ei ailgyflogi yw'r ffordd gywir o weithredu o ystyried cymhlethdodau cysylltiedig y rôl gan gynnwys cynnal ffitrwydd a chymhwysedd. Fodd bynnag, mae'r enghraifft hon hefyd yn amlygu y gallai fod angen ystyriaeth bellach fel yr amlinellir isod i sicrhau nad yw'r unigolyn yn parhau i fod dan anfantais oherwydd y gwahaniaethu gwreiddiol.</p> <p>Pe bai Diffoddwr Tân J wedi bod yn ddarostyngedig i reoliadau 2015 ar yr adeg berthnasol, byddent wedi defnyddio'r holl dâl salwch cytundebol o fewn y ddwy flynedd o driniaeth ymosodol, ond yn dal i gael eu diogelu o dan y Ddeddf Cydraddoldeb. Felly, yn ymarferol unwaith na fyddai ymddeol ar sail afiechyd salwch yn cael ei ganiatáu, byddai'n ofynnol i'r unigolyn wneud dewis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aros yn gyflogedig ond heb dâl; neu • Ymddiswyddo/diswyddo'n wirfoddol a'i gwneud yn ofynnol iddynt ymgymryd â rôl nad yw'n ymwneud â diffodd tân.
12	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig na ddylai fod yn ofynnol i reolwyr cynlluniau ailarchwilio achosion lle na chaniatawyd i aelodau â hawl ymddeol ar sail afiechyd ac y gwnaethant barhau wedi'u cyflogi?</p>	<p>Mae hwn yn faes cymhleth ac ystyrir y gallai pob achos ddibynnu ar ei ffeithiau ei hun. Byddai'r cynnig yn ymddangos yn rhesymol pe bai Diffoddwr Tân J yn gallu ailafael yn ei ddyletswyddau diffodd tân arferol ar ôl dwy flynedd a pharhau yn y gyflogaeth honno ar adeg y rhwymedi. Fodd bynnag, mae'r sefyllfa'n llai clir pe bai Diffoddwr Tân J wedi gallu aros mewn cyflogaeth yn ystod cyfnod y driniaeth ond yn canfod ei fod yn methu â chynnal hyn yn y tymor hwy ac yn ceisio ymddeoliad cyn yr oedran pensiwn arferol. Er enghraifft, pe bai Diffoddwr Tân J yn ailgydio yn ei ddyletswyddau gweithredol yn 2022 ond yn ymddeol yn 2024, bydd y pensiwn yn cael ei ostwng yn actiwaraidd a gallant ddadlau'n gyfreithlon eu bod wedi bod dan anfantais oherwydd y gwahaniaethu.</p>
13	<p>I ba raddau rydych yn cytuno â'n cynnig y dylai fod yn ofynnol i reolwyr cynlluniau wneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ailarchwilio achosion lle na chaniatawyd i aelodau yr effeithir arnynt lle mai Cynllun 1992 yw eu cynllun 	<p>Mae'r naratif ym mharagraff 104 yn rhoi enghraifft o gyflogai y mae ei gyflogaeth o bosibl yn dod i ben o ganlyniad i ymddeoliad ar sail afiechyd. Er bod yr enghraifft yn amlinellu y gallai hyn fod oherwydd ffitrwydd, ystyrir efallai bod enghraifft Diffoddwr Tân J ym mharagraff 98 (b) yn rhoi enghraifft fwy tebygol. Pe bai Diffoddwr Tân J naill ai'n</p>

	<p>etifeddol ymddeol ar sail afiechyd ond y cawsant eu diswyddo ar sail gysylltiedig yn ymwneud â ffitrwydd a/neu bresenoldeb gwael? a;</p> <ul style="list-style-type: none"> • chynnig dewis uniongyrchol rhwng pensiwn ar sail afiechyd o dan Gynllun 1992 a phensiwn gohiriedig ar sail Cynllun 2015 i unrhyw aelod a fyddai wedi bod yn gymwys i ymddeol ar sail afiechyd o dan y Cynllun blaenorol? 	<p>cael ei ddiswyddo neu'n ymddiswyddo yn dilyn canlyniad yr asesiad ymddeoliad ar sail afiechyd, byddai'n briodol ailystyried hyn. Fodd bynnag, mae'n bwysig gwahaniaethu rhwng yr achos hwn a'r rhai lle cafodd aelod ei ddiswyddo neu ymddiswyddo oherwydd absenoldeb nad oedd yn cael ei ystyried yn briodol ar gyfer atgyfeiriad ymddeoliad ar sail afiechyd ar y pryd. O dan yr amgylchiadau hyn, byddai'n ymddangos yn rhesymol ailedrych ar ffeithiau'r achos i gael sicrwydd nad oedd yn bodloni'r meini prawf ar gyfer atgyfeirio i'r IQMP o dan y trefniadau etifeddol ond ni fyddai hawl awtomatig i atgyfeiriad IQMP yn cael ei ystyried yn fuddiol.</p>
<p>Goroeswyr a buddion i oroeswyr</p>		
<p>14</p>	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynnig, pan fydd aelod o gynllun sydd â hawl yn marw heb wneud dewis uniongyrchol neu ohiriedig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • y dylai "unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau" fel y diffinnir ym mharagraff 111 uchod wneud y dewis hwnnw; ac • y dylid defnyddio meini prawf Cynllun 2015 ym mhob achos i nodi'r unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau 	<p>Mae hwn yn faes anodd a sensitif ac mae'r cynigion a nodir yn y paragraffau perthnasol yn rhesymol ac ymarferol. Mae'r cynigion yn rhoi eglurder i Reolwr y Cynllun i fynd i'r afael â sefyllfaoedd a allai fod yn anodd a lle ceir gwrthdaro.</p>
<p>15</p>	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Os na fydd unrhyw gytundeb o ran pwy yw'r unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau, neu os bydd yr unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau yn methu â gwneud penderfyniad o fewn y terfyn amser, rhaid i reolwr y cynllun ystyried y gwnaed penderfyniad o blaid gosod gwasanaeth yr aelod yn ystod cyfnod y rhwymedi yng Nghynllun 2015; ac • Os bydd aelod o gynllun yn gwneud dewis uniongyrchol neu ddewis gohiriedig dilys cyn iddo farw, y caiff y dewis hwnnw ei anrhydeddu ac ni fydd gan unrhyw oroeswr yr hawl i'w ailystyried. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nodir bod y cynnig hwn yn fwyaf tebygol o roi'r buddiolwyr yn y sefyllfa orau ac felly dyma'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio. A wneir darpariaeth o fewn y rheoliadau i ddisgresiwn gael ei gymhwyso lle mae'r dewis hwn yn amlwg yn niweidiol i'r buddiolwyr? • Byddai'r cynnig i beidio ag ailymweld â dewis dilys gan aelod o'r cynllun yn ymddangos yn rhesymol. Byddai eglurder ynghylch hyn a fyddai'n annilysu'r dewis yn ddefnyddiol (er enghraifft, pe gallai'r buddiolwyr yr effeithir arnynt ddangos nad oedd gan yr aelod ddigon o alluedd meddyliol neu wybodaeth i wneud dewis gwybodus ar y pryd?)

16	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dylid adennill gordaliadau hanesyddol buddion goroeswr i oroeswyr sy'n unigolion cymwys sy'n gwneud penderfyniadau gan yr unigolion hynny, ond dylid diystyru gordaliadau i oroeswyr eraill; a • Dim ond yr unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau fyddai'n gymwys i gael gwarged cyfraniadau, neu'n atebol i ad-dalu diffyg cyfraniadau, yn deillio o'i ddewis. 	<p>Mae'r cynnig i adennill gordaliadau gan unigolion cymwys sy'n gwneud penderfyniadau yn rhesymol ac mae'r trefniadau ar gyfer goroeswyr eraill yn briodol. Yn yr un modd, mae'r trefniadau ar gyfer cyfraniadau, gwarged neu ddiffyg, yn ymarferol. Dylid ystyried cyfnod ad-dalu gordaliadau hanesyddol er mwyn osgoi caledi gormodol.</p>
17	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dylid ailgyfrifo cyfandaliadau marwolaeth i aelodau a fu farw yn ystod cyfnod y rhwymedi yn unol â dewis yr unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau, a dylid adennill unrhyw ostyngiad mewn cyfandaliad a dalwyd i'r unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau ganddo; ond • Dylid diystyru gwargedion mewn cyfandaliadau marwolaeth a dalwyd i unigolion ac eithrio'r unigolyn cymwys sy'n gwneud penderfyniadau, neu i ystad yr aelod sydd wedi marw. • Lle bu farw aelod yr effeithir arno yn ystod cyfnod y rhwymedi ac na fydd gan neb hawl i bensiwn goroeswr, ond ei fod wedi enwebu unigolyn dilys i gael cyfandaliad marwolaeth o dan Gynllun 2015, dylai rheolwr y cynllun dalu'r swm hwnnw heb fod angen cynnig dewis i'r enwebai. 	<p>Mae gweinyddu trefniadau ar gyfer aelodau sydd wedi marw bob amser yn sensitif ac mae'r cynigion a nodir yn rhesymol. Gall fod yn briodol ystyried am ba gyfnod y dylid adennill gostyngiadau mewn cyfandaliadau er mwyn osgoi caledi gormodol.</p>
Pensiwn Ychwanegol		
18	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gall aelodau yr effeithir arnynt a brynodd bensiwn ychwanegol o dan Gynllun 2015 yn ystod cyfnod 	<p>Mae'r cynnig hwn yn ymarferol ac yn cael ei gefnogi.</p>

	<p>y rhwymedi gael ad-daliad o gost hynny, ynghyd â llog; ond</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni all aelodau a fydd yn gwneud dewis uniongyrchol gael yr ad-daliad hwnnw os byddant yn gwneud dewis uniongyrchol o blaid Cynllun 2015. 	
19	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> Byddai gan aelodau yr effeithir arnynt hawl ôl-weithredol i brynu buddion pensiwn ychwanegol yn eu cynlluniau etifeddol yn ystod cyfnod y rhwymedi, ar yr un telerau ag a oedd yn gymwys i bryniant o'r fath a chan addasu cost gwneud hynny at ddibenion llog; a Rhaid gwneud unrhyw ddewis o'r fath o fewn blwyddyn i'r dyddiad y bydd yr aelod yn cael ei ddatganiad gwasanaeth rhwymediadwy cychwynnol. 	<p>Ni wneir unrhyw sylwadau ar y cynnig penodol, er y byddai eglurder ar y trefniadau ar gyfer gwneud iawn am y cyfraniadau yn ddefnyddiol (h.y. a yw'r rhagdybiaeth weithredol y bydd y diffyg yn cael ei wneud yn iawn dros gyfnod o hyd at 10 mlynedd yn gywir).</p>
Ysgaru a diddymu		
20	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer gorchymynion atafael pensiwn, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pan fo gorchymyn atafael pensiwn yn weithredol eisoes ond nad yw'r pensiwn wedi dechrau cael ei dalu eto, ni ddylid cymryd unrhyw gamau gweithredu; Pan fo gorchymyn atafael pensiwn yn weithredol eisoes a bod y pensiwn eisoes yn cael ei dalu, gall y pensiwn sy'n daladwy i'r aelod credyd pensiwn newid o ganlyniad i ddewis uniongyrchol yr aelod debyd pensiwn, ond caiff unrhyw swm gormodol o bensiwn o'r fath a dalwyd yn hanesyddol o ganlyniad i'r dewis ei ddiystyru; Ar gyfer ysgariadau a diddymiadau sy'n digwydd yn y dyfodol ond cyn i'r aelod debyd pensiwn 	<p>Mae'r cynigion yn rhesymol ac yn rhoi eglurder. O ran ysgariadau/diddymiadau yn y dyfodol, mae'n briodol i'r llys dderbyn y CETV ar gyfer y cynllun etifeddol a chynllun 2015 i'w alluogi i wneud penderfyniad gwybodus.</p>

	wneud dewis gohiriedig, dylid cyfrifo'r gwerthoedd CETV ar gyfer gosod gwasanaeth yr aelod yn ystod cyfnod y rhwymedi yng Nghynllun 2015 a'r cynllun etifeddol, a dylai'r llys ddefnyddio'r uchaf o'r ddau.	
21	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer gorchmynion rhannu pensiwn sydd eisoes yn weithredol ar 1 Hydref 2023, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dylai datganiadau gwasanaeth rhwymediadwy ar gyfer aelodau debyd pensiwn â hawl gynnwys debydau pensiwn yn seiliedig ar osod eu gwasanaeth yn ystod cyfnod y rhwymedi yn y cynllun etifeddol ac yng Nghynllun 2015 (ac y gwneir dewisiadau uniongyrchol a gohiriedig yn unol â hynny); • Dylai rheolwyr cynlluniau ailgyfrifo gwerthoedd CETV ar adeg ysgariadau neu ddiddymiadau yn seiliedig ar y cynllun nad oedd yr aelod debyd yn aelod ohono ar y pryd; ac • Os bydd y CETV hwinnw yn uwch na'r un a ddefnyddiwyd gan y llys, yna dylai'r aelod credyd pensiwn gael credyd pensiwn am y gwahaniaeth rhyngddynt. 	Mae'r cynigion yn rhesymol ac yn rhoi eglurder. O ran ysgariadau/diddymiadau yn y dyfodol, mae'n briodol i'r llys dderbyn y CETV ar gyfer y cynllun etifeddol a chynllun 2015 i'w alluogi i wneud penderfyniad gwybodus.
22	A ydych o blaid cymhwyso credyd pensiwn o'r fath yn awtomatig at fuddion yr aelod credyd pensiwn ym mha gynllun bynnag y cafwyd y CETV uwch; neu a ddylid cynnig dewis i aelodau yn hynny o beth?	Ymddengys y byddai cymhwyso credydau pensiwn i'r cynllun gyda'r CETV uwch yn ateb ymarferol.
23	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer gorchmynion rhannu pensiwn a gaiff eu gwneud ar neu ar ôl 1 Hydref 2023, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar gyfer aelodau actif a gohiriedig, dylai'r CETV a roddir i'r llys fod yn seiliedig ar osod gwasanaeth yr 	Mae'r cynigion hyn yn ymddangos yn deg ac yn rhesymol a chytunir ar gyfer ysgariadau/diddymiadau yn y dyfodol bod y llys yn cael CETV ar gyfer buddion cynllun 2015 a'r cynllun etifeddol.

	<p>aelod yn ystod cyfnod y rhwymedi yn y cynllun etifeddol.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lle bydd aelodau o'r fath wedyn yn gwneud dewis gohiriedig i osod eu gwasanaeth yn ystod cyfnod y rhwymedi yng Nghynllun 2015, caiff eu debyd pensiwn ei addasu'n unol â hynny (ond ni fydd buddion yr aelod credyd pensiwn yn newid); Ar gyfer aelodau sydd wedi ymddeol sy'n ysgaru neu'n diddymu partneriaeth ar ôl gwneud dewis uniongyrchol neu ohiriedig, mae'r CETV a roddir i'r llys yn adlewyrchu'r dewis hwnnw. 	
24	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer trefniadau gwrthbwysu pensiwn, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lle bo trefniadau gwrthbwysu eisoes ar waith pan ddaw ein rheoliadau i rym, ni chaiff unrhyw gamau gweithredu eu cymryd; Ar gyfer ysgariadau a diddymiadau sy'n digwydd yn y dyfodol ond cyn i'r aelod debyd pensiwn wneud dewis gohiriedig, dylid cyfrifo'r gwerthoedd CETV ar gyfer gosod gwasanaeth yr aelod yn ystod cyfnod y rhwymedi yng Nghynllun 2015 a'r cynllun etifeddol, a dylai'r llys ddefnyddio'r uchaf o'r ddau. 	<p>Mae'r cynigion hyn yn ymddangos yn deg ac yn rhesymol a chytunir ar gyfer ysgariadau/diddymiadau yn y dyfodol bod y llys yn cael CETV ar gyfer buddion cynllun 2015 a'r cynllun etifeddol.</p>
Trosglwyddiadau rhwng cynlluniau		
25	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer trosglwyddiadau clwb yn ystod cyfnod y rhwymedi, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dylai rheolwr y cynllun ar gyfer y cynllun anfon gyfrifo'r gyfres amgen o fuddion i aelodau nad ydynt wedi'u diogelu yn seiliedig ar wasanaeth yn y cynllun etifeddol yn ystod cyfnod y rhwymedi, a chyflwyno'r wybodaeth honno i reolwr y cynllun ar gyfer y cynllun 	<p>Yn fras, mae'r cynigion yn ymddangos yn rhesymol er nad yw'r rhesymeg dros beidio â mynnu taliadau rhwng cynlluniau heblaw am Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei chefnogi'n llawn. Er y cydnabyddir bod taliadau o'r fath yn ddeugyfeiriol gall y gwerth fod yn sylweddol i uwch staff, yn enwedig lle y gall fod nifer o ddyrchafiadau wedi digwydd yn ystod cyfnod y rhwymedi ac nid yw'n hysbys a fydd y trosglwyddiadau'n mantoli. Byddai angen eglurder hefyd ar gyfrifoldebau rheolwr y cynllun ar gyfer y cynllun anfon i ddarparu</p>

	<p>derbyn, a ddylai ei throsi i mewn i wasanaeth yn y cynllun etifeddol perthnasol;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dylai rheolwr y cynllun ar gyfer y cynllun anfon gyfrifo buddion y cynllun CARE amgen i aelodau a ddiogelir a chyflwyno'r wybodaeth honno i reolwr y cynllun derbyn fel y gellir creu swm amgen y buddion yn y cynllun derbyn; ond • Ac eithrio ar gyfer trosglwyddiadau i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol neu o'r cynllun hwnnw, nid oes angen diwygio'r taliad gwirioneddol gan y cynllun anfon i'r cynllun derbyn. 	<p>manyllion cyfraniadau wedi'u hôl-ddyddio sy'n ddyledus gan yr aelod. Bydd hyn yn arbennig o bwysig i aelodau sydd agosaf at ymddeoliad.</p>
26	<ul style="list-style-type: none"> • I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer trosglwyddiadau nad ydynt yn drosglwyddiadau clwb / CETV yn ystod cyfnod y rhwymedi a hyd at 30 Medi 2023, sef: • Dylai rheolwr y cynllun anfon ailgyfrifo'r CETV yn seiliedig ar wasanaeth yn ystod cyfnod y rhwymedi yn y cynllun ac eithrio'r cynllun yr oedd yr aelod wedi trosglwyddo ohono. Dylid didynnu unrhyw ddiffyg cyfraniadau, yn glir o dreth, ohono, a dylid ychwanegu unrhyw warged cyfraniadau, yn glir o dreth, ato. • Os bydd y canlyniad yn uwch na'r CETV a ddefnyddiwyd ar yr adeg trosglwyddo, dylai rheolwr y cynllun wneud taliad trosglwyddo ategol ar gyfer y gwahaniaeth, ynghyd â llog, i reolwr y cynllun derbyn. • Os na all y cynllun derbyn dderbyn taliad o'r fath, dylid talu'r aelod yn uniongyrchol yn lle hynny, ar ffurf iawndal. 	<p>Mae'r cynigion a nodir yn ymddangos yn rhesymol ac ymarferol.</p>
27	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion ar gyfer trosglwyddiadau yn y dyfodol, sef:</p>	<p>Mae'r cynigion hyn yn ymddangos yn rhesymol ac ymarferol.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Dylai rheolwr y cynllun anfon gyfrifo dau werth trosglwyddo neu CETV, yn seiliedig ar osod gwasanaeth yr aelod yn ystod cyfnod y rhwymedi yng Nghynllun 2015 ac yn ei gynllun etifeddol. • O ran CETV i gynlluniau y tu allan i'r sector cyhoeddus, os na fydd yr aelod wedi gwneud iawn am unrhyw ddiffyg cyfraniadau neu wedi cael unrhyw warged cyfraniadau eto, dylid tynnu hwnnw o'r gwerth perthnasol neu ei ychwanegu ato. • Wedyn dylid defnyddio'r gwerth uchaf o'r ddau at ddibenion y trosglwyddiad. 	
28	<p>I ba raddau rydych chi'n cytuno â'n cynigion i ganiatáu i aelodau yr effeithir arnynt ailystyried a gwrthdroi penderfyniadau trosglwyddo a wnaed yn ystod cyfnod y rhwymedi, ar yr amod y gall y cynllun anfon a'r cynllun derbyn ganiatáu i drosglwyddiad gael ei wneud neu ei wrthdroi yn ôl-weithredol?</p>	
Effeithiau cydraddoldeb		
29	<p>Mae diddordeb gennym ddeall p'un a fydd y cynigion yn y ddogfen ymgynghori hon yn cael effaith ar bobl â nodweddion gwarchoddedig. Y nodweddion gwarchoddedig yw: oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd a chred, rhyw a chyfeiriadedd rhywiol. Ydych chi'n meddwl y bydd y cynigion yn yr ymgynghoriad hwn yn cael unrhyw effaith gadarnhaol neu negyddol ar bobl â nodweddion gwarchoddedig? Os felly, pa rai a pham/pam ddim?</p>	<p>Mae'n ymddangos bod y cynigion a nodir yn y ddogfen hon yn ystyried y rhai â nodweddion gwarchoddedig.</p> <p>Mae'r cynigion ymddeoliad ar sail afiechyd yn mynd i'r afael â'r buddion gwahaniaethol a'r meini prawf asesu rhwng y ddau gynllun ac yn darparu fframwaith ymarferol. Fodd bynnag, nodir y gallai'r aelodau hynny a barhaodd i weithio neu a ddiswyddwyd ystyried nad yw eu hanfanteision wedi'i asesu'n llawn. Cydnabyddir efallai na fydd yn bosibl cyflawni hyn yn rhesymol o fewn fframwaith y rheoliadau ac efallai y bydd angen taliadau digolledu pellach.</p> <p>Ystyrir y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol trwy ddefnyddio cyfnod ad-dalu sy'n ymestyn hyd at 10 mlynedd ar gyfer cyfraniadau sy'n ddyledus gan aelodau.</p>

		Mae'n ymddangos bod dileu arian sy'n ddyledus gan fuddiolwyr heblaw'r penderfynwr cymwys yn darparu diogelwch ariannol i'r rhai yr effeithir arnynt ac yn gyson ag egwyddorion y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol. Fodd bynnag, byddai'r cynigion ar gyfer adennill arian oddi wrth y rhai sy'n gymwys i wneud penderfyniadau yn elwa o ystyriaeth bellach i sicrhau bod caledi ariannol yn cael ei ystyried (e.e. pa ddisgresiwn fydd gan reolwr y cynllun i ddileu symiau o'r fath neu gasglu symiau sy'n ddyledus dros gyfnod y cytunwyd arno).
30	Hoffem wybod eich barn am yr effeithiau y byddai'r cynigion uchod yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Beth fyddai'r effeithiau yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?	Mae darpariaeth y rheoliadau yn Gymraeg ac yn Saesneg yn sicrhau bod gan bawb yr effeithir arnynt ddewisiadau iaith priodol.
31	Esboniwch hefyd sut, yn eich barn chi, y gallai'r polisi arfaethedig gael ei lunio neu ei newid er mwyn sicrhau effeithiau cadarnhaol neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac atal unrhyw effeithiau andwyol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Dim sylwadau pellach yn hyn o beth.
32	A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar ein cynigion nad ydynt wedi'u cwmpasu gan gwestiynau eraill yn yr ymgynghoriad hwn?	Mae'r cynigion a nodir yn y ddogfen ymgynghori yn gynhwysfawr iawn ac yn darparu fframwaith ymarferol ar gyfer darparu rhwymedi.